

BUN § 90 Delårsrapport 2024:2

Ärendenummer: BUN 2024/5

Barn- och utbildningsnämndens beslut

- Delårsrapport 2024:2 inklusive bilagor godkänns
- Barn- och utbildningsnämnden uppdrar förvaltningen att genomföra en analys av nedgången i gymnasiebehörighet från årskurs 9 för att identifiera orsaker och förslag till möjliga åtgärder.

Delårsrapport 2 visar att barn- och utbildningsnämndens verksamheter får allt svårare att nå måluppfyllelse. Ambitionsnivån hos chefer och medarbetare är hög och utvecklingsinsatserna är många, men det finns utmaningar när det gäller att nå en budget i balans, kunna rekrytera behöriga lärare och ha tillgång till ändamålsenliga lokaler.

Den ekonomiska situationen med åtgärdsplaner för ett bokslut i balans redan från ingången till 2024 har påverkat både arbetsmiljön och utmaningen att alla elever enligt skollagen har rätt till det stöd som behövs för att nå måluppfyllelse.

Den kommunala grundskolan har störst svårighet med att få en ekonomi i balans. En förklaring är i den nuvarande kommunala skolorganisationen. Många små geografiskt spridda skolenheter över ön och ett mindre antal elever per enhet ger sämre ekonomiska förutsättningar. Faktorer som också påverkar det ekonomiska läget är ett ökat antal elever i behov av särskilt stöd, elever med problematisk frånvaro, en ökad psykisk ohälsa hos elever och en minskad tilldelning av statsbidrag.

Den befolkningsprognos som presenterats av Statistiska centralbyrån under året visar på kraftiga elevminskningar de närmaste åren. Prognosen visar på att barnantalet på Gotland fortsätter minska fram till 2033. För förskolan på Gotland innebär minskat antal barn ett minskat antal avdelningar. En noga uppföljning av utvecklingen inom varje förskoleområde krävs för att kunna hålla en ekonomi i balans för förskolan som helhet. Med minskade elevkullar i grundskolan och nuvarande skolorganisation ökar antalet tomma platser, som skolorna måste betala för. Elevtalen är direkt kopplade till resursfördelningsmodellen, färre barn och elever = mindre pengar. Om prognosen slår in så tappar grundskolan på Gotland 102 miljoner till 2033.

Att dimensionera skolorganisationen utifrån färre barn och elever kommer att präglade nämndens arbete de närmaste åren. Två viktiga frågor blir också; Var kommer eleverna att bo? Hur kommer föräldrarna att välja skola?

För barn- och elevhälsan är det fortsatt utmanande att hinna med den del av det lagstiftade uppdraget som gäller att främst arbeta hälsofrämjande och förebyggande.

Det möjligtvis positiva är att med vikande elevunderlag kan behovet av legitimerade lärare komma att minska, vilket i sig är positivt då behörighetsfrågan med legitimerade lärare i sig är utmanande. Det gäller förskola, grundskola och anpassad skola och framför allt för enheter utanför Visby. Den ekonomiska situationen och den ojämna fördelningen av behöriga lärare på de olika skolenheterna påverkar möjligheten att ge likvärdig utbildning för eleverna.

Händelser i vår omvärld, såväl nationellt som internationellt, påverkar barn, elever, deltagare och medarbetare. Det visar på behovet av att utbildnings- och arbetslivsförvaltningen fortsatt ökar och intensifierar arbetet kring säkerhets- och beredskapsfrågor.

Digitaliseringen diskuteras just nu flitigt, särskilt när det gäller barn och unga. Debatten om skärmtid har blivit mycket aktuell i och med Folkhälsomyndighetens rapport med rekommendationer. Utvecklingen av artificiell intelligens (AI) är en annan fråga inom samma område. Utvecklingen går fort och AI i klassrummen eller på förskolan innebär såväl möjligheter som utmaningar.

Medarbetarundersökningen visar en negativ utveckling kopplat till stress både för chefer och medarbetare. Tillsammans med ett svårt ekonomiskt läge är det dubbelt oroande. Detta har varit fokus i samverkansgrupper på alla nivåer. Glädjande är att sjukfrånvaron minskat något inom barn- och utbildningsnämndens hela ansvarsområde. Under perioden januari-juni 2024 sjönk sjuktalen jämfört med samma period år 2023 från 6,77 % till 6,15 %.

Prognosen för helåret 2024 visar ett negativt resultat på 17,8 miljoner kronor, vilket gör att prognosen förbättrats sedan aprilrapporten med 5,4 miljoner kronor. Avdelningen stöd och utveckling, förskolan, grundskolan inklusive anpassad skola, resursfördelningen gör ett negativt resultat. Övriga avdelningar visar ett balanserat eller positivt resultat. Utav det negativa resultatet utgör skolskjutsar 6 miljoner kronor, vilket beror på ackumulerade indexökningar som det saknas budgettäckning för, detta har medfört en underbudgetering för 2024.

I jämförelse mellan åren försämras periodens resultat från negativt 15,8 miljoner kronor till negativt 17 miljoner kronor vilket gör att periodens resultat har försämrats med 1,2 miljoner kronor.

Nettokostnaden har för perioden ökat med 44,2 miljoner kronor vilket motsvarar 4,8 procent, ökningstakten för de egna kostnaderna är 3,9 procent och intäkterna 2,5 procent.

Prognosen för den interna resursfördelningen pekar på ett överskott på 1,5 miljoner kronor och avser 75 färre barn och elever, det är framför allt på fritidsverksamheten som avvikelserna är störst.

Prognosen för den köpta verksamheten visar på en positiv avvikelse motsvarande 329 000 kronor och avser 104 fler barn och elever, avvikelsen är framför allt på fritidsverksamheten.

Prognosen för investeringarna är vid årets slut i balans.

Arbetsutskottet

Arbetsutskottet tog emot informationen och föreslog att nämnden ger förvaltningen i uppdrag att genomföra en analys av nedgången i gymnasiebehörighet från årskurs 9 för att identifiera orsaker och förslag till möjliga åtgärder.

Ärendets behandling under sammanträdet

Föredragande: Förvaltningschef Torsten Flemming, Ekonomichef Jimmy Söderström

Yrkande

Ordförande Oscar Lindster (S), föreslår att delårsrapport 2024:2 inklusive bilagor godkänns samt att nämnden uppdrar förvaltningen att genomföra en analys av nedgången i gymnasiebehörighet från årskurs 9 för att identifiera orsaker och förslag till möjliga åtgärder.

Ordförande ställer samlad proposition på sina förslag och finner att de vinner bifall.

Beslutsunderlag

Delårsrapport 2024:2
Tjänsteskrivelse 2024-09-11
Bilaga BUN Sammanst per ro Delår 2 2024

Skickas till

Regionstyrelsen

Protokollsanteckning

Leiph Berggren (L) inger följande protokollsanteckning:

I Delårsrapport 2, i anslutning till målet om behörighet till gymnasieskolan beskrivs förtjänstfullt sambandet mellan trygghet, studiero och skolresultat. Däremot finns inget resonemang kring skolans förmåga att utbilda i studienödvändiga färdigheter. I den senaste rapporten över screeningen av läsförståelse i åk 5 visas att uppnådd läsförståelse i den årskull som nu sökt till gymnasiet låg på den dittills uppmätta lägsta nivån. Nära hälften av eleverna uppnådde inte god läsförståelse.

Delårsrapporten bör kompletteras med ett avsnitt på hur skolan ser på detta samband.

Tilläggas bör att Liberalerna Gotlands förslag till ny skolstruktur bygger just på att fokusera på de tidiga skolårens viktiga träning i de studienödvändiga färdigheterna. Förslaget ger också en ökad flexibilitet vad avser att möta de demografiska förändringar vi kan vänta oss.